

*Hoe Evac Etsijtes, sinen neve, verlost ende den coninc van
Barberijen doode ende noch twee coninghen vinck.*

Dat .LXXVIJ. capittel.

Als Evack aldus sijn volc hadde, te voet ende te paerde, so reedt hy al heymeliken ter poorten uut sonder eenich groot gheruchte te maken, ende hi liet sijn volc al soeteliken¹ nae comen. Hi reedt so verre dat hi vandt twee Sarasinen die die wake hielden, ende hy sloech daer op ende namse ghevanghen, ende hi dwancse daer toe dat si hem segghen moesten den roep² vanden heyr, also si ooc deden. Als hi den roep van hem lieden wiste, so was hy te vreden, ende hi liet sijn volc aen³ comen, ende hi seyde hem lieden den roep van die Sarasinen. Ende den roep was: “Mamet en[de] Elbore!”⁴ Si bonden den eenen aen een paert ende den anderen bedwonghen si dat hijse leyden moste daer Etsijtes ghebonden stont. Also si ooc deden ende dancten hem lieden dat si dat lijf ontdraghen⁵ mochten.

Etsijtes die stont ghebonden in Corborants tente, ende dat was int heyr dat naest⁶ der stadt lach, ende daer nae⁷ die coninc Alant ende die coninc Yvorijn van Damast. Evac liet sijn heyr in dorden⁸ staen, ende hi streec⁹ met sijn twintichster¹⁰ nae die tente. Als hi daer quam, so laghen die wakers en[de] sliepen, ende si staken hem die kele af, ende si ghinghen in die tente daer Corborant lach ende sliep. Etsijtes stont daer ghebonden, ende Evac nam ter stont een mes ende sneedt die corden [11va] al te samen ontwee ende seyde: “Neve, nemet schilt ende swert, ende behelpt u selven!”

-
1. soeteliken: zachtjes
 2. roep: wachtwoord
 3. aen: dichterbij
 4. Elbore: Ellébore (Frans), Helleborus (Nederlands)
 5. dat lijf ontdraghen: het er levend vanaf brengen
 6. naest: dichtst bij
 7. nae: naest
 8. dorden: het gelid
 9. streec: sloop
 10. met sijn twintichster: met hem als twintigste

al te samen ontwee en sepe. neue ne
met schilt en swert en behelpt v seluf.
Daer namē si den coninc vā tateren
gheuanghen. en bonden hem op een
paert. en stopen hem dē mont dat hi
niet roepen en soude. en also senden si
hem in die stad aen die coninghinne
Doen ghinc etsites ende euac voort
metten volcke. tot dat si quamen aen
des conincs tente daer si die wakers
ooc bestelden ghelike si die ander ghe-
daen hadde. en stakē hē allen ooc die
kele af. en si ghinghē in die tente en si
sloeghē den coninc alant sijn hooft af
En si ghinghē daer mede wech. en si
sonden thooft in die stad. en si ontbo-
den den coninc dat hi teghē die daghe
vaert soude bereet sijn by hem liede te
comē. daer hi ghe willich toe was. Al-
dus quam etsites en euac bidē hoop
van hare volcke. en si saten op haer
paerden en reden achter dat hem om
te verbeven den daghet aert. Als den
dach begonste te comen. so quam die
coninc ter poorten wt met alle synder
macht. ghelike si hem ontbode hadde
en hi sloech van voor in die sarasine.
si saghen nae haren heere corboiant
in sijn tente. mer hi was wech. en die
wakers warē allen doot. en doen wa-
ren si seer verflaghē. Etsites en euac
mer haren volcke sloeghē op puorsin
van achterē. en puorsin sandt om dē
coninc alant. en die vonden si in sijn
tente hoofdeloos ligghen. en die wa-
kers alle vermoort. Als men puorsin
dese tijdinghe brachte. so was hi won-
derlike seer verflaghē. en hi en wiste
wat pepnsen. en hi gaf den moet alte-
mael verloren. Die hersten heere sloe-
ghen vast toe en aen. so dat die papie-
nen van die heydenschen hondē vele

doot bleuen. en si verdionckē hē seluf
in die riuere daer si loopen wildē nae
haer scheepen. Die coningh vā arra-
goen sach dat si die vlucht gauen doe
volchde hi dapperlic nae met alle sijn
der macht. En daer werdt die coninc
puorsin gheuanghē van euac den rid-
der. die welcke hē sandt met eenen rid-
der in die stad aē die coninghinne so
dat si wert versinnende desen euac in
reynheden. en dat doot sijn vromic-
heyt. Aldus dieuen si die sarasinen te
bande. en si sloegen alle meeste deel
doot sonder die souden van damast
die vloet in een schip met een deel vā
sinen lieden. mer daer bleef een ontal-
lic volc doot en gheuanghē. en al dat
si brochten dat lieten si daer. en twee
coninghē gheuanghen. en auptant
van cordes. Die coninc terus en die
coninginne spilla warē seer verblijt
en si dancten en loofden god almach-
tich vander victorien tpe hem lieden
gheboert was. en by der hulpen van
euac den ridder en etsites Die coninc
van arragoen was seer oudt vā da-
ghen. ende die coninghinne was seer
iont. so dat venus wochte aereuack
ende aen die coninghinne. also dat si
malcanderen seere lief hadden in eer-
baerhedē. en si dede euac alle die chie-
re die si conste en verdencken mochte
Doen si aldus waren in blisshapen
en in groter vwechden. so omdieerde
si dat si die die gheuanghen soude la-
ten vansoeneren. en hem verbinden
laten dat si tot ghenē daghē vā haer
leuen lanc n v oft nēmermeer teghen
herstenheyt oft hersten heeren steken
sullen metten liue. ofte met gheide vā
eenighe biltant te bewijfene daer mē
hersten gheloue mede trencken en te

Daer namen si den coninc van Tateren ghevanghen ende bonden hem op een paert, ende stopten hem den mont dat hi niet roepen en soude, ende also senden si hem in die stadt aen die coninghinne.

Doen ghinc Etsijtes ende Evac voort metten volcke tot dat si quamen aen des conincx tente, daer si die wakers ooc bestelden¹ ghelijc si die ander ghedaen hadden, ende staken hem allen ooc die kele af. Ende si ghinghen in die tente, ende si sloeghen den coninc Alant sijn hoofd af, ende si ghinghen daer mede wech, ende si sonden thoof in die stadt, ende si ontboden den coninc dat hi teghen die dagheraert² soude bereet sijn by hem lieden te comen, daer hi ghewillich toe was.

Aldus quam Etsijtes ende Evac bi den hoop³ van haren volcke, ende si saten op haer paerden ende reden achter dat heyr om te verbeyen den dagheraert.

Als den dach begonste te comen, so quam die coninc ter poorten uut met alle sijnder macht, ghelijc si hem ontboden hadden, ende hi sloech van voor in die Sarasinen. Si saghen nae haren heere Corborant in sijn tente, mer hi was wech, ende die wakers waren allen doot, ende doen waren si seer verslaghen.⁴ Etsijtes ende Evac met haren volcke sloeghen op Yvorijn van achtere, ende Yvorijn sandt om den coninck Alant, ende die vonden si in sijn tente hoofdeloos ligghen ende die wakers alle vermoort.

Als men Yvorijn dese tijdinghe brachte, so was hi wonderliken seer verslaghen, ende hy en wiste wat peynsen, ende hi gaf den moet alte mael verloren. Die kersten heeren sloeghen vast toe ende aen, so dat [van]⁵ die payienen [ende]⁶ van die heydenschen honden vele [11vb] doot bleven. Ende si verdroncken hem selven in die riviere, daer si loopen wilden nae haer scheepen.

Die coninck van Arragoen sach dat si die vlucht gaven. Doe volchde hi dapperlic nae met alle sijnder machten. Ende daer werdt die coninc Yvorijn ghevanghen van Evac den ridder, die welcke hem sandt met

1. bestelden: behandelden

2. teghen die dagheraert: bij het ochtendgloren

3. hoop: hoofdmacht

4. verslaghen: gedepimeerd

5. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

6. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

eenen ridder in die stadt aen die coninghinne so dat si wert versinnende¹ desen Evac in reynicheden, ende dat door sijn vromicheyt. Aldus dreven si die Sarasinen te bande,² ende si sloegense alle meesten deel doot, sonder die soudaen van Damast. Die vloet in een schip met een deel van sinen lieden. Mer daer bleef een ontallic volc doot ende ghevanghen, ende al dat si brochten dat lieten si daer, ende twee coninghen ghevanghen, ende [die]³ avystant van Cordes.

Die coninck Terus ende die coninginne Sybilla waren seer verblijt, ende si dancten ende loofden God almachtich vander victorien dye hem lieden gheboert was, ende by der hulpen van Evac den ridder ende Etsijtes. Die coninc van Arragoen was seer oudt van daghen, ende die coninghinne was seer jonc, so dat Venus wrochte⁴ aen Evack ende aen die coninghinne, also dat si malcanderen seere lief hadden in eerbaerheden, ende si dede Evac alle die chiere die si conste ende verdencken⁵ mochte.

Doen si aldus waren in blijschappen ende in groter vruechden, so ordineerden si dat si die drie ghevanghen souden laten ransoeneren⁶ ende hem verbinden⁷ laten dat si tot ghenen daghen van haer leven lanc nu oft nemmermeer teghen kerstenheyt oft kersten heeren steken sullen metten live,⁸ ofte met ghelde van eenighe bistant⁹ te bewijsene, daermen tkersten ghelove mede crencken ende te [12ra] niet doen mochte. Dit dochte hem allen seer goeden raet wesen ende over droeghen dat also toe te laten geschien. Ende aldus so waren dese drie heeren ghestelt ende gheransoeneert op .xv. mijljonon gouts. Ende also gheringhe¹⁰ als dat van hem lieden ghegheven ware, dat si dan los ende vry gaen souden tot haren lande waert.

1. wert versinnende: zich aangetrokken voelde tot

2. dreven te bande: versloegen

3. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

4. wrochte aen: inwerkte op

5. verdencken: bedenken

6. ransoeneren: tegen een losprijs vrijlaten

7. verbinden: beloven

8. steken ... metten live: oorlog voeren

9. bistant: hulp

10. gheringhe: snel

50
niet doen mochte. Dit dochte hem al-
len seer goeden raet wesen ende ouer-
djoeghe dat also toe te laten geschien
en aldus so warē dese die heerē ghe-
stelt en gheransoeneert op .xv. milio-
nen gours. en also gheringhe als dat
van hem lieden ghegheue ware. dat
si dan los en wy gaen souden tot ha-
ren lande waert. Dese die heerē pū-
soniers en gheuanghe screue ouer in
haer landt om haer ransoen. daer hē
die coninc en sijn ander heerē op ghe-
schat en gheset hadde. dat haestelike
daer vergadert was in haer liede lan-
den. en voort ghebracht sonder enich
delaes en sonder langhe te roeuen in
arragoē in die stadt te fouckuer. dat
die coninc terus vā arragoen ontfinc.
En hi gaf erlijtes die vūf milioen. en
euac viue. en hi hieker self viue. En al-
dus schieden dese die pūsoniere van
den coninc terus vā arragoen en vā
sijn heeren. en si swoeren hē liede dat
si nēmermeer tot ghenē daghē haer
leuen lanc teghē herkenheyt te stehē.
en metten liue oft met ghelde. Als die
heeren wech waren. en die ouloghe al-
ghedaen was so ghinc men steken en
brieken. en alder hande genoechte be-
driuen. Naē alle die triūphe die daer
gheschiede so bleef nochtans euac al-
toos ontfekē in liefden op der coning-
innen dat erlijtes hem strakte en seide
neue ghi en doet niet wijlich dat ghy
wilt doē brieken den houwelike bant.
wāt si heeft eenē goeden man. en het
is teghē tgebot gods dat mi een ghe-
houwede vrouwe blameren oft schof-
fieren wilt. en teghens trecht der hey-
ligher hercken. bedwinckt dūn sinnen
en trecker af. laet v arē die liefde ende
kieck een ander. want dese is blamelic

Als euac dat hoorde so sepe hi wedes-
dme. o erlijtes neue wat dinghe hebt
ghi voor v. dat ghi mi blameert en be-
lastert die liefde vander coninghinne
spilla en segr. dat ick mīn sinuen be-
dwinghē soude. en voeghē mi aē een
ander liefde. Dusa erlijtes neue hadt
wel möghelick gheweest dat ghi in ar-
grietens liefde van lymbouch souden
ghelaten hebben. en een ander liefde
bestaen en haers vergheten hebben.
Erlijtes sepe neent en hi sepe voort
siet euac mīn wtuercoren neue. ic wil
van hier voort reysen in auentueren
want mi is te nacht in mīnen drome
vercondicht vanden god cupido. dat
mi wat vreemdes en wōderlicx voor-
oghē en in handē comē soude. aldus
so wil ick nu van v sihepden en laten
v hier. doet wel ende leest voort daer
wijstelic. En met dien so nam hi outof
en hi schiet van euac sine neue dattet
die coninc noch die coninghinne niet
af en wisten. Euac bleef daer int hof
en die coninghinne wert oot also seer
ontfeken in liefden op euac dē ridder
dat si nage die doot vā hare man euac
troude. en hi werdt doe coninc vā arr-
agoen. dat al te lanc soude sijn om scri-
uen hoe dat te werche ghinc. daer die
hystorie in walsche veel af roert. mer
ic laet dat bliuen om beters wille. En
wil voort gaen met erlijtes hoe dat hi
in calabere quam en verlostē die her-
toghinne. also ghi horen sult dat seere
vreemde en horen werdt.
Hoe dat erlijtes quā aē een scharp-
herder int lanc vā calaberen die hem
sepe dat leet vander hertoghinnē.
ende hoe dat se erlijtes verantwoorde
sonder campen.

¶ Dat. lxxvij. capittel.

1 §

Dese drie heeren prijsoniers ende ghevanghen screven over in haer landt om haer ransoen, daer hem die coninc ende sijn ander heeren op gheschat ende gheset hadden, dat haesteliken daer vergadert was in haer lieden landen, ende voort ghebracht sonder enich delaes¹ ende sonder langhe te toeven in Arragoen in die stadt te Foucekuer, dat die coninc Terus van Arragoen ontfinc. Ende hi gaf Etsijtes die vijf mijljoen ende Evac vive, ende hi hielter self vive. Ende aldus schieden dese drie prijsonieren van den coninc Terus van Arragoen ende van sijn heeren, ende si swoeren hem lieden dat si nemmermeer tot ghenen daghen haer leven lanc teghen kerstenheyt te steken, tsy metten live² oft met ghelde.

Als die heeren wech waren ende die orloghe al ghedaen was, so ghinc men steken ende breken ende alder hande genoechte bedriven. Nae alle die triumphe die daer gheschiede so bleef nochtans Evac altoos ontsteken in liefden op der coninginnen, dat Etsijtes hem strafte ende seide: “Neve, ghi en doet niet wijslick dat ghy wilt doen breken den houweliken bant, want si heeft eenen goeden man, ende het is teghen tghesot Gods dat [gh]i³ een ghehouwede vrouwe blameren oft schoffieren wilt, ende teghens trecht der heyligher Kercken. Bedwinckt dijn sinnen ende trecser af.⁴ Laet varen die liefde ende kiest een ander, want dese is blamelic!”

[12rb] Als Evac dat hoorde, so seyde hi weder omme: “O, Etsijtes neve, wat dinghe hebt ghi voor u⁵ dat ghi mi blameert ende belastert die liefde vander coninghinne Sybilla ende segt dat ick mijn sinnen bedwinghen soude ende voeghen mi aen een ander liefde!? Ortsa, Etsijtes neve, hadt wel moghelick gheweest dat ghi Margrietens liefde van Lymborch soudet ghelaten hebben ende een ander liefde bestaen ende haers vergheten hebben?”

Etsijtes seyde: “Neent!” Ende hi seyde voort: “Siet, Evac, mijn uutvercoren neve, ic wil van hier voort reysen in aventueren, want mi

1. delaes: uitstel

2. metten live: eigenhandig

3. Vorsterman 1516: mi — gelet op “wilt” zal hier niet ‘mi’ in de betekenis van ‘men’ bedoeld zijn, zoals verderop in dit capittel.

4. trecser af: vergeet haar

5. wat dinghe hebt ghi voor u: hoe haalt u het in uw hoofd

is te nacht in mijnen drome vercondicht vanden god Cupido dat mi wat vreemdes ende wonderlicx voor oghen ende in handen comen soude. Aldus so wil ick nu van u scheidende ende laten u hier. Doet wel ende leeft voort daen wijselic!”

Ende met dien so nam hi orlof, ende hi schiet van Evac, sinen neve, datte[r]¹ die coninck noch die coninghinne niet af en wisten. Evac bleef daer int hof, ende die coninghinne wert ooc also seer ontsteken in liefden op Evac, den ridder, dat si nae die doot van haren man Evac troude. Ende hi werdt doe coninc van Arragoen, dat al te lanc soude sijn om scriven hoe dat te wercke ghinc, daer die hystorie in Walsche² veel af roert.³ Mer ic laet dat bliven om beters wille ende wil voort gaen met Etsijtes, hoe dat hi in Calaberen quam ende verlost die hertoghinne, also ghi horen sult, dat seere vreemde om horen werdt.

1. Vorsterman 1516: dattet

2. die hystorie in Walsche: de Franse brontekst — Het was niet ongebruikelijk om ook in ‘oorspronkelijk’ Middelnederlandse teksten naar een imaginaire Franse brontekst te verwijzen. Dat lijkt statusverhogend gewerkt te hebben.

3. veel af roert: veel over vertelt — inderdaad is de versroman hierover veel uitvoeriger.

*Hoe dat Etsijtes quam aen een schaepherder int lant van Calaberen,
die hem seyde dat leedt vander hertoghinnen, ende hoe
datse Etsijtes verantwoorde sonder campen.*¹

Dat .LXXVIIIJ. capittel.

[12va] Ghi hebt wel gehoort hoe die grave Prijsant die hertoghinne wilde doen dooden, daer Heyndrick van Limborch voor campen woude, dat een jaer² uut ghestelt was. Ende Heyndric liet dat jaer over gaen. Jae, tot twee jaren toe so was hy in Venus Berch, eer dat hi daer uut schiet. Mer ten docht hem niet lanck dat hi daer was. Den tijt en verdroot hem niet, want daer was van als planteyt. Ende ooc so ghinc hi alle daghe jaghen ende vlieghe³ uutten berch vier ofte vijf uren, also men noch wel horen sal.

Nu dat laat ic daer ende wil voort scriven van desen valschen verrader Prijsant, hoe dat hi quam aen die ghevange[n]isse ende versocht aen die hertoginne van Calaberen, woude si sinen wille doen, hi soudtse uut laten ende gaen met haer strijken⁴ uutten lande.

Die vrouwe seide: [12vb] “Verrader, ic sage u liever verworghen dan ic mi gheven soude tot uwen persoon. Al hebt ghi mi verradelick beloghen aen den hertoghe ende mijnen camerlinc doen doden, God salt noch wreken, daer en twivel ic niet aen, want ghi sijt valsch ende valscheyt sal u gheboeren!”

Als dat die verrader hoorde, so waende hi te verwoeden, ende hi seide: “Eer morghen sal ic u doen verbarnen in een vier. Ende haddy mijn begheerte vol bracht, ghi hadt der vrouwen vrouwe gheweest, daer men u nu verbranden sal ten⁵ claren asschen sonder ontfermen!”⁶

1. Deze capitteltitel misstaat hier en zou beter passen boven het volgende capittel.

2. een jaer: eerder was sprake van twee jaar – één jaar lijkt juridisch logischer

3. vlieghe: jagen met vogels

4. strijken: vertrekken

5. ten: tot

6. ten claren assche: zodat er helemaal niets meer van het lichaam overblijft (om op de Jongste Dag uit het graf te verrijzen)

Ohi hebt wel gehoort hoe die graue prijsant die hertoghinne wilde doen dooden. daer heyn d'ich van limborch voor campē woude dat een iaer wt ghestelt was. en heyn d'ic liet dat iaer ouer gaen. iae tot twee iaeren toe so was hy in venus berch eer dat hi daer wt schiet. Mer ten docht hem niet lanch dat hi daer was. den rūt en verdooort hē niet. want daer was vā als plantepr. en oor so ghinc hi alle da ghe iaghē en vlieghe wīē berch vier ofte vūf vren also men noch wel hoē sal. s. v. dat laer ic daer ende wil voor scriuen van desen valschen verrader prijsant hoe dat hi quā aē die gheuan geuise. en versocht aen die hertogine vā calaberen woude si sinē wille doē hi souden wt laten. en gaen met haer stighen wīē lande. Die vrouwe seide

verrader ic sage v lieuer verwoighe dan ic mi gheue soude tot uwen perspon. al hebt ghi mi verradelich beloghen aen den hertoghe en minē camerinc doe dode. god salt noch wreken daer en twiuel ic niet aen wāt ghi sijt valsche en valscheit sal v gheboere. Als dat die verrader hoorde so waende hi te verwoeden. en hi seide eer moighen sal ic v doen verbarne in een vier en haddp mij begheerte vol bracht ghi hadt der vrouwe vrouwe gheweest daer men v nu verbanden sal ten claren alsche sonder ontfermē. Die vrouwe seide doe in als dat mijnen lieue deren mach wil ic gaerne om gods wille liden en daer in verbuldich sijn. ende nē mer meer tot ghenen daghen en doe ic minē man ontrouwe al wilt hi mi nocht as aldus ontschuldichliken dooden. en veel lieuer sterf ich onterdient dan ic hē doē soude sulckē blamacte ofte bescaemtheit. Als die verrader dese woorden verstonc doe streeck hi vā daer. ende hy ghinc met haesten aen den hertoghe vā calaberen en seide. her hertoghe ghi doet mi onrecht want dat iaer is ghepaescere dat die ridder soude comē campē. iae twee iaer oft meer. en ic bē ghewillich ende bereet den camp te doen sonder achter te bliue. waer omē en doet ghi mi gheēn rechte. ick presenteer mi een werf ander werf iae derdewerf dē cāpe te doen wie dat wilt. en het is mi alle leens oft leuere v vrouwe ten brande also dat gheslotē is. wāt het is lan-

ghe g
mi ce
de so
dat hi
hi seid
dat w
iaer a
met n
ghy g
hacht
doet i
make
was f
gae di
len. en
voere
harck
daer h
herē v
ren se
leer di
ue vā
dat hi
door b
den de
dies n
dede.
te in di
meent
die iā
verra
alo m
bi est
Hoi
quā di
hoe de
E
sint di
goen l
sint h

Die vrouwe seyde doe: “In als¹ dat mijnen live deren mach, wil ic gaerne om Gods wille lijden ende daer in verduhdich sijn. Ende nemmermeer tot ghenen daghen en doe ic mijnen man ontrouwe, al wilt hi mi nochtans aldus ontschuldichliken doden. Ende veel liever sterf ick onverdient dan ic hem doen soude sulcken blamacie ofte bescaemtheyt!”

Als die verrader dese woorden verstont, doe streeck hi van daer, ende hy ghinc met haesten aen den hertoghe van Calaberen ende seide: “Her hertoghe, ghi doet mi onrecht, want dat jaer is ghepasseert dat die ridder soude comen campen. Jae, twee jaer oft meer! Ende ic ben ghewillich ende bereet den camp te doen sonder achter te bliven.² Waer omme en doet ghi mi gheen rechte? Ick presenteer mi een werf, ander werf, jae derdewerf den campe te doen wie³ dat wilt, ende het is mi alleleens,⁴ oft levert u vrouwe ten brande also dat ghesloten is. Want het is lan-[I3ra]ghe ghenoech ghebeyt. Ic wil datmen mi recht doe!”

Als die hertoghe dit hoorde, so was hi seer bedruet van herten om dat hi sijn schone wijf dooden soude, ende hi seide: “Her grave van Prijsant, ic kenne dat waer is, ende tjaer is over. Jae, twee jaer, also ghi segt. Ende die ridder en comet niet. Aldus so ben icx te vreden dat ghy gaet totten karcker daer si leyt, ende haeltse. Men salder justicie over doen. Doet den hangman die ghereetschape maken!”

Als die verradere dat hoorde, was hi seer blijde, ende hi seyde: “Heere, ic gae den hangman die stake doen stellen ende houdt ende stroo derwaert doen voeren, ende dan sal ic haer brenghen uuten karcker in die handen van justicien.” Ende daer met ghinc die verrader wech.

Die heren vanden hertoghe diet hoorden, waren seer tonvreden, ende si beclaechden seer die edele vrouwe, seggende, die grave van Prijsant dede als een verrader, dat hi een so schonen vrouwe wilde ter doot brenghen. Ende veel wasser die seyden dat sijs gheen schult en hadde van dies men haer op leyde, als si oock en dede. Aldus wasser een grote beroerte in die stadt van Tabor onder die ghemeente, ende

1. als: alles

2. sonder achter te bliven: zonder voorbehoud

3. wie: tegen wie

4. het is mi alleleens: het maakt mij niets uit

dat om der vrouwen wille, die jammerliken beloghen¹ was, dat den verrader noch te quade vergaen sal, als mi² wel horen sal int eynde, ende dat bi Etsijtes den ridder.

1. beloghen: vals beschuldigd

2. mi: men

ghe ghenoech ghebept. ic wil dat men mi recht doe. Als die hertoge dit hoorde so was hi seer bedruet vā hertē om dat hi sijn schone wif doode soude en hi seide. her graue vā prijsant ic hēne dat waer is. en tjaer is ouer. iae twee iaer also ghi segr. ende die ridder en comet niet. aldus so ben ic te vrede dat ghy gaet tottē harcker daer si leyt en haecte. men salder iusticie ouer doen. doet dē hangman die ghereetschape maken. Als die verradere dat hoorde was hi seer blijde. en hi seide. heere ic gae den hangman die stake doen stellen. en houde en stroo derwaert doen voeren. en dā sal ic haer bienghē wtē harcker in die handē vā iusticien. en daer met ghinc die vrader wech. Die herē vandē hertoghe diet hooide waeren seer ton vreden. en si bedlaechden seer die edele vrouwe seggēde. die graue vā prijsant dede als een verrader. dat hi een so schonē vrouwe wilde ter door bienghē. En veel wasser die seiden dat sijs gheen schult en hadde vā dies men haer op seide. als si oochen dede. Aldus wasser een grote herocerte in die stad vā tabor onder die ghemeeente. en dat om der vrouwe wille die iāmerliken beloghē was. dat den verrader noch te quade vergaen sal. als mi wel horen sal int epnde. en dat hi etsites den ridder.

Hoe etsites aē eenē schaep herder quā die hē seide vāder hertoginne. en hoe datse etsites verlosse vāder door

Dat. lxxix. capittel.

Etsites seyt. wat heb ic wonderlike passagien door ghewandelt sint dat ic vā euac schiet. die ic in arra goen liet bi der coninghinne die hi besint hadde in groter liefden. god laet

hem te goede vergaen. so dat wy met vuerchde moghē versamē. Aldus dolende quā hy int lāt vā calaberē daer hi sach een schoone stad voot hē staen en hy vandte eenen schaep herdere opt velt. die hi vtaechde hoe dat die stad hiet seggēde. vuent hoe heet dese stad Die schaep herder seide. heere si heet tabor. en is die hooft stat vā calaberē Etsites sach datter vele liede blyten quamē gelopē en ghegaen. hi vtaechde noch eens dē schaep herder watter schupde dattet volc also liep. Doe seide die schaep herder. ay late ionc here mi gaet verbranden die hertoghinne van desen lande. Etsites seide. waer omē wat heefte gedaen. Die schaep herder seide. daer is een graue hi heet prijsant die heefte beteghē met hare camerlinc. dat si haer daer mede mēdiaghē heeft. mer die camerlinc stouf daer op dat hys onschuldich was. so dat hi der vrouwe noyt en ghenaeete in onerbaerheden. Naer die graue blifstet hi. doen quam daer een ridder en hy verantwoorde. en wilde den graue becampen. die graue begeerde een iaer wt te stellen. die ridder moeste ghelouē als tjaer omē quame daer te comē en dē verrader beuechte. en dat iaer is ledē en die ridder en comt niet. aldus salmē die vrouwe verbranden dat iāmer ende schade is. wāt alle die werelt seyt dat sijs onschuldich is. Als etsites dat hoorde so gaf hy dē herder eenē dunc pēninc. en hilschiet vā hem en ghinc eens gancx ter steden waert daer die hertoge was en alle sijn herē hilsweech al stille tot dat die verrader die vrouwe daer bracht. daer hy omē was nae dē harcker daer si in gheuāghē lach. en hi dactse; ij knechte voot